

Die Bed. *ertragen* scheint das Wort in der folgenden Stelle zu haben: प्रियाप्रिये चात्मसमं नयीते MBh. 3, 1264. — 7) führen so v. a. ziehen (eine Linie u. s. w.): उद्धाराम् ÇĀṆKH. Çr. 2, 6, 12. SŪRJAS. 6, 10, 10, 12. — 8) व्यवहारान् Prozesse führen, leiten (vom König als Richter) JĀGĒN. 2, 19. क्रियाम् eine heilige Handlung führen, leiten: एवं शास्त्रेषु भित्तिषु ब्रह्मधा नीयते क्रिया MBh. 3, 11252. — 9) hinbringen, zubringen, ver- bringen (die Zeit): चान्द्रायणैर्नयेत्कालम् JĀGĒN. 3, 30. रात्रिम् 312. MEGH. 2, 39, 87. ÇĀK. 193. RAGH. 1, 33, 95. Spr. 229. 374. 378. 392. 394. KATHĀS. 4, 42. 5, 81. VID. 123. 273. RĪGĀ-TAR. 4, 556. PAṆĪKAT. 43, 2. 49, 5. स च वक्त्रालोकानज्ञातपत्तनानि सदैव भक्त्यन्कालं नयति 98, 10. HIT. 37, 20. BuĀG. P. 2, 3, 17. 4, 8, 74. 12, 14. 6, 19, 20. PRAB. 68, 15. DAÇAK. in BENF. Chr. 184, 4. 200, 16. BHATT. 7, 13. 8, 26. med.: यौवनं ये नयते BHATT. Suppl. 25. कालं नयमाना PAṆĪKAT. 60, 25. स एवं स्वार्तरं निन्ये युगानामेकसप्तति- म् BuĀG. P. 3, 22, 36. — 10) wegführen so v. a. ausschliessen von: सो- मात् AIT. Br. 2, 19; vgl. desid. 4. — 11) med. Anleitung geben: (समानने): शास्त्रे नयते = शास्त्रस्थं सिद्धातं शिष्येभ्यः प्रापयति P. 1, 3, 36. Sch. Nach Vop. 23, 28 bedeutet शास्त्रे नयते bewandert sein in; समानन wird ebend. in der Bed. von verehren aufgefasst, da विलुं नयते als Beispiel gegeben wird. — 12) Etwas herausbringen, hinter Etwas kommen, feststellen: सीमां प्रति समुत्पन्ने विवादे ग्रामयोर्द्वयोः । ज्येष्ठे मासि नयेत्सीमां सुप्रकाशेषु सेतुषु ॥ M. 8, 245. एतैर्लिङ्गैर्नयेत्सीमां रात्रौ 252. 256. fg. JĀGĒN. 2, 151. fg. यथा न- यत्यसक्यपतिर्मृगस्य मृगयुः पदम् । नयेत्तथानुमानेन धर्मस्य नयतिः पदम् ॥ M. 8, 44. Nach P. 1, 3, 36 in der Bed. ज्ञान (vgl. u. 11) med.: तत्रैव नयते = निश्चिनोति Schol. — In der Stelle: न शक्तस्तानि (असुराणां त्रीणि पुराणि) मधवा नेतुं सर्वायुधैरपि MBu. 7, 9357 ist wohl नेतुं st. नेतुं zu lesen. — Vgl. नय, नयन, नयितव्य, नयिष्ठ, नाय, नायक, नायिन्, नीति, नेतर, नेत- व्य, नेत्र, नेय.

— caus. नाययति Jmd oder Etwas durch Jmd (instr.) wegführen —, wegtragen lassen zu (acc.) P. 1, 4, 52, VĀRTT. 5. न विप्रं स्वेयं तिष्ठत्सु मृतं प्रहृष्टं नाययेत् M. 3, 104. R. GORR. 2, 68, 44. बाल एव हि मातुल्यं भ- रतो नायितस्त्वया 7, 24. रत्नास्यनाययद्ब्रह्मलोकं कपिभिः Vop. 3, 5.

— desid. 1) wegführen —, hinführen wollen: यमधोलोकं निनीषते KAUSU. UP. bei WIND. SANCARA 114, 1. स निनीषति दुर्वृद्धिर्मा किलैव यमत्तय- म् MBu. 7, 2617. शिविराय निनीषतं रज्ज्वा बद्धा रिपुं बलात् BuĀG. P. 1, 7, 34. निनीषति (!) AV. 19, 30, 5. — 2) mit sich nehmen wollen: न च स सीतां न्वरो निनीषति R. 2, 27, 23. — 3) in einen Zustand bringen wollen: त्रयं निनीषता दैत्यान् VĀRĀHA-P. in Verz. d. Oxf. H. 59, a, 3. — 4) ausschliessen wollen von (abl.): कथेन्द्रं मध्योद्विनानिनीषति AIT. Br. 6, 30. — 5) herauszubringen versuchen, nachspüren: निनीषतः प- दम् MBu. 11, 303. तपसा चानुमानेन u. s. w. निनीषेत्परमं ब्रह्म 12, 7478. तथा बुद्धिप्रदीपेन दूरस्थं सुविपश्चितः । प्रत्यासन्नं निनीषते ज्ञेयं ज्ञानाभि- संकृतम् ॥ 7426. — Vgl. निनीषा, ऽपु.

— intens. gefangen führen. in seiner Gewalt haben: वायुर्वा इमाः प्रजा नस्योता नैनीयते TS. 2, 1, 4, 2. ग्रीवबद्धमेनं नैनीयन् 3, 3, 4. मनु- श्यैर्नैनीयते ऽभीष्टुभिर्वाजिनं इव VS. 34. 6. गुणान्वेनीयते बुद्धिर्बुद्धिरेवेन्द्रि- याण्यपि । मनःपञ्चानि सर्वाणि बुद्धभावे कुतो गुणाः ॥ MBu. 12, 8989. Dieselbe Stelle auch 7082 und 10302 mit der Variante गुणैरु st. गुणान् am Anfange.

— अच्क् hinführen, leiten zu: अच्क् नः सुमं नैष RV. 8, 16, 12. स नैो नैषदस्यो अच्क् 1, 141, 12. 2, 39, 3. 4, 1, 10. 9, 87, 1.

— अति 1) hinüberführen über, über Etwas hinausführen, Jmd hin- überhelfen über: न स्वर्गं लोकमतिनयेत् KHĀND. UP. 1, 8, 3. अति नः सद्य- तो नय RV. 1, 42, 7. 3, 13, 3. नयसीदति द्विपः 6, 48, 6. कृतस्य नः पथा न- याति डुरिता 10, 133, 6. VS. 10, 1. AV. 6, 110, 2. AIT. Br. 1, 30. TS. 5, 7, 2, 3. ÇĀT. Br. 3, 6, 2, 8. 4, 2, 4, 5. — 2) verstreichen lassen: अतिनीय मा- नुषं कालम् ÇĀT. Br. 3, 2, 2, 16. ÇĀṆKH. Çr. 13, 6, 1. — intens. vorwärts- bringen: प्रुवे वीर उग्रमुयं दमायन्नयमन्यमतिनैनीयमानः RV. 6, 47, 16.

— अयति beimengen (?): संपातान् KAUC. 41. 49.

— व्यति verstreichen lassen: कालम् ÅCV. Çr. 12, 8.

— अधि abführen von (abl.): मा नः पयः पिच्छादधि दूरं नैष्ट RV. 8, 30, 3. पदस्य मन्युरधिनीयमानः प्रुपाति वीरुः über das gewöhnliche Maass hinausgeführt, gesteigert 10, 89, 6.

— अनु 1) geleiten, hingeleiten auf, zu: अनु द्वा ज्ञेयता नयो ऽन्यं श्रेणं च RV. 4, 30, 19. तं रजिष्ठमनु नैषि पन्थाम् 1, 91, 1. चतुरिं पन्थामनु नैषथा सुगम् 5, 34, 6. उरुं नैो लोकमनु नैषि विद्वान् 6, 47, 8. 8, 47, 11. — 2) Jmd (dat.) Etwas (acc.) zuführen, mittheilen: अनुनेष्यामहे विद्यां स्वयं तुभ्यम् MBu. 1, 6481. — 3) (an sich heranziehen) Jmd freundlich zure- den, freundliche Worte an Jmd richten in der Absicht ihn günstig zu stimmen, zu gewinnen, zu versöhnen, Jmd bitten: भवतो (acc. pl.) ऽनु- नयाम्येवं पुत्र राज्ये ऽभिषिच्यताम् MBu. 1, 3528. प्राणिपातेन सास्त्रेन दानेन च महायशाः । ऋत्विजो ऽनुनयामास 8106. 3, 14811. अनुनीता हि भोष्माण 3, 32. अहे तु तो (acc. pl.) शिर्वैषौरनुनीय रणे बलात् 33. 13, 5903. 14, 355. 13, 328. HARIV. 11266. न गच्छेम ऋषेर्भोता अनुनेष्यति तं नृपम् R. 1, 8, 20. 2, 86, 9. 87, 17. R. GORR. 1, 23, 26. अनुनीता तमस्माभिश्चिरं सास्त्रेन मैथिलि । न च नः कुरूपे वाक्यम् 5, 23, 33. 33, 10. 6, 101, 24. शिरसा भव- तोमनुनयामि MRĀK. 24, 12. 129, 11. विद्विषो ऽप्यनुनय BHATT. 2, 70. RAGH. 3, 34. 19, 38. 43. KATHĀS. 7, 47. BuĀG. P. 3, 14, 15. 4, 7, 1. 14, 29. 6. 6, 1. ÇUK. in LA. 43, 8. PRAB. 24, 3. 99, 1. DAÇAK. in BENF. Chr. 192, 17. BHATT. 5, 46. 6, 137. शायान्त्यानुनीतः gebeten um R. 6, 82, 165. संरम्भरु- तमिव मुन्दरि यद्यदासौत्संगमेन मम तत्तदिवानुनीतम् ausgesöhnt VIKR. 61. med.: अनुनिन्ये ऽय शनैर्वीरो ऽनुनयकोविदः BuĀG. P. 4, 26, 20. mit dem gen. oder dat. der Person: न तेन ते ऽनुनयामि GĪR. 3, 7. — Vgl. अनुनय, ऽनेय.

— पर्यनु Jmd viele freundliche Worte geben, sehr bitten: सर्वात्मना पर्यनुनीयमानो यद् न सौमित्रिरियाय योगम् R. 6, 112, 110.

— प्रत्यनु 1) Jmd zum Nachgeben bringen: न चैनमशकदानुरहे वा स्ने- हकारणैः । पुरा प्रत्यनुनेतुम् MBu. 12, 150. — 2) sich gegen Jmd oder Etwas erklären, nicht einverstanden sein mit Jmd oder Etwas: भव- ताकमन्त्रस्याशुचिभावमालक्ष्य प्रत्यनुनीतः wurde ich von dir Lügen ge- straft MBu. 1, 787. एतत्प्रत्यनुनेये dagegen lege ich Verwahrung ein 736.

— अत्तर, अत्तरायति Siddh. K. zu P. 1, 4, 65 in der Calc. Ausg.: statt dieses Beispiels hat aber die vollständige Ausgabe der Siddh. K. 109, 6, 11 अत्तरवाणि.

— अप 1) wegführen, abführen: यत्र संसप्तकाः पार्थमपनियन् रणाजिरा- त् MBu. 1, 530. 6015. 3, 745. HARIV. 4791. R. 2, 63, 45. 3, 46, 12. 13. तम- प्यपनयेत् entfernen (von einer Cerimonie) M. 3, 242. — 2, rauben,